

درس چهاردهم: پیدای پنهان (پایه نهم)

واژگان جدید

فروغ:	شریف:	متانت:
حکمت:	تدبیر:	قائل:
مصلحت:	حیا:	صلهٔ رحم:
معاصی:	صلاح:	تواضع:
تضرع:	خضوع:	معرفت:
دولتمند:		

تاریخ ادبیات

شیخ محمود شبستری:	توحید مفضل:	علامه مجلسی:
بابا طاهر همدانی:		

بازگردانی تکبیت آغاز درس

۱. تمامی هستی را جلوه‌ای از درخشش و روشنایی ذات حق تعالی بدان. وجود خداوند در عالم هستی، هم پیدا و هم از دیدگان ما پنهان است. محمود شبستری

دانش زبانی: قید

قید به واژه یا واژگانی مانند «دیروز، امسال، اندوهناک، یقیناً، گریان، پی‌درپی، و ...» گفته می‌شود که **مفهوم حالت، زمان، مکان، تردید، یقین، تکرار و ...** را به جمله، می‌افزایند. **قید از اجزای اصلی جمله نیست و قابل حذف است.** هر جمله می‌تواند قیده‌های گوناگونی داشته‌باشد؛ قید در جمله جای ثابتی ندارد. قیده‌ها را از نظر ساختاری و معنایی به دسته‌های گوناگونی تقسیم می‌کنند.

قید از نظر ساختاری

← قید نشانه دار: ۱. تنوین دار ۲. پیشوندی ۳. متممی

← قید بی نشانه: ۱. مختص ۲. مشترک با اسم

قیدهای نشانه دار

۱. قید تنوین دار: اصلاً، مثلاً، حتماً، معمولاً و ...

۲. قید پیشوندی: به دقت، با عجله، به سرعت، و ...

۳. قید متممی: به خانه، در مدرسه، از بازار، و ...

نکته: قیدهای تنوین دار همیشه با تنوین به کار می روند. وجود تنوین، نشانه‌ای برای قید است.

نکته: قیدهای پیشوندی از ترکیب پیشوندهایی مانند «به ، با » و اسم ساخته می شوند.

نکته: قید متممی در اصل همان متمم اختیاری است که از ترکیب حرف اضافه و اسم ساخته می شود.

تفاوت و راه تشخیص قید پیشوندی و متممی: قیدهای پیشوندی را می توان به قید تنوین دار تبدیل کرد

اما قیدهای متممی این چنین نیستند.

مثال: به سرعت (قید پیشوندی) ← سریعاً (قید تنوین دار) ← به دقت (قید پیشوندی) ← دقیقاً (قید تنوین دار)

قیدهای بی نشانه

۱. قید مختص: همیشه و همه جا در جمله قید هستند.
مثال: هرگز، البته، متأسفانه و ...

۲. قید مشترک با اسم: این دسته از اسم ها در برخی از جمله ها قید و

در برخی دیگر نقش صفت، مسند و ... به خود می گیرند.

مثال: خندان، سرد، خوب و ...

نکته: دوستان من خندان آمدند. (خندان: قید)

آن ها خندان هستند. (خندان: مسند)

من رفتار خوب شما را دوست دارم. (خوب: صفت)

دوست من خوب می نویسد. (خوب: قید)

- قید از نظر معنایی
۱. قید زمان: امروز، دیشب، فردا، همیشه و ...
 ۲. قید مکان: اینجا، آنجا، در مدرسه و ...
 ۳. قید مقدار: کم کم، بسیار، خیلی و ...

واژه شناسی

یکی از راه های تقویت املا و درست نویسی واژگان کمک گرفتن از واژه های هم خانواده است. واژه های هم خانواده املائی شبیه به هم دارند. به مثال های ذیل توجه کنید:

فضل، فاضل، مفضل، تفضیل و

تحصیل، محصل، حاصل، محصول و ...

حذف، حذفی، محذوف، حذفیات و ...

تکالیف

۱. متن درس را با دقت بخوانید و خودارزیابی های صفحه ۱۰۸ را پاسخ دهید.

۲. فعالیت های نوشتنی صفحه ۱۰۹ را پاسخ دهید.

۳. شعرخوانی صفحه ۱۱۰ را حفظ کنید.

بازگردانی شعرخوانی صفحه ۱۱۰

۱. دلی تشنه و خریدار محبت دارم که از گرمای وجود آن بازار مهر و محبت گرم شده است.

۲. برای قد و قامت دل، لباسی دوخته‌ام که تار و پود آن از رنج و محنت و مهر و محبت بافته شده است.

۳. درد و درمان و وصل و هجران من، همه در دست دوست هستند.

۴. اگر قصاب، پوست از تن من جدا سازد؛ هرگز جان من از دوست جدا نمی گردد.

۵. کم و بیش از قبرستان گذشته‌ام و قبر ثروتمندان و فقیران را دیده‌ام.

۶. نه فقیران بدون کفن در خاک دفن شده‌اند و نه ثروتمندان بیش از یک کفن با خود برده‌اند.

۷. ای دل، از خداوند سبحان غافل هستی و مطیع و فرمانبردار هوای نفس و شیطان هستی؛ این، چه حاصل و نتیجه‌ای است؟

۸. قدر و اندازه‌ی تو از ملایک بالاتر است. چرا تو قدر و ارزش خود را نمی‌دانی؟ این، چه حاصل و نتیجه‌ای است؟

۹. کاری نکن که سنگ مشکلات پای تو را بیازارد و جهان با این همه وسعت و فراخی برای تو تنگ و کوچک گردد.

۱۰. و زمانی که حساب‌برسان روز جزا، نامه‌ی اعمال تو را بخوانند؛ از دیدن پرونده‌ی اعمال خودت شرمسار و خجل گردی.
دو بی‌تی‌های بابا طاهر همدانی